

Høringsvar - Revidert Diakoniplan for Den norske kirke

1. Har utkastet til revidert Diakoniplan fått den nødvendige oppdatering?

Utkastet innfrir behovet for oppdatering et godt stykke på vei. Vi ser like fullt viktig forbedringspotensial i fullføringen av planen, og ber om at våre innspill nedenfor tillegges vekt.

2. Er det vesentlige forhold som mangler?

Valget av den frigjøringsteologisk-inspirerte inndelingen se-bedømme-handle fungerer i utgangspunktet godt. Det kan imidlertid innvendes at denne strukturen ikke tas helt på alvor, når planen først etablerer et teologisk grunnlag og en forståelse av diakoni, før den kaster sitt blikk på utfordringene i samtiden.

Vi merker oss at troens betydning for diakonien gis en framskutt plass i dokumentet. Hva det nærmere bestemt vil si i praksis at diakonien er «trosbasert» (se kapittel 2, s. 3- 5) burde imidlertid vært mer nyansert. Den kristne troen som motivasjon, visjon, verdigrunnlag og tolkningsramme (s.5) kommer ulikt til uttrykk i ulike sammenhenger, noen ganger eksplisitt og andre ganger mer implisitt. Med hovedoverskriften «Troen som grunnleggende drivkraft for kirkens diakoni», kap. 2, står planen i fare for å overse viktig diakonal innsats som verken står i en tydelig kirkelig kontekst, eller har en uttrykt kristen tro som nødvendig utgangspunkt den diakonale handling. Overskriften bør følgelig revurderes. Diakoniens utgangspunkt og drivkraft begrunnes etter vårt skjønn bedre i den treenige Guds handling i verden (jf. s. 4), enn i menneskers tro eller kirkens (kall til) handling.

Innledningen proklamerer også at «vi (er) alle invitert til å være med på det godes side», s. 2. Her er det både i historisk og samtidig perspektiv viktig med en selvkritisk bevissthet på kirkens og diakoniens vegne. Det kan ikke tas for gitt at den konkrete diakonale praksis faktisk er god, sann eller rett. En tydeligere teologisk refleksjon om synd og urett, knyttet opp til det permanente behovet for omvendelse, *metanoia*, kan med fordel inkluderes.

Vi savner også en tydeligere refleksjon over den lutherske tradisjonens betydning for diakoni i en skandinavisk kontekst, der velferdsstat og velferdssamfunn er et særpreget utgangspunkt.

Antirasisme og antidiskriminering er en tydelig utfordring i samtiden, og kunne vært tydeligere aksentuert. Det samme gjelder kjønnsbasert vold, trakassering og overgrep, se s. 13 og 15.

I tillegg vil vi påpeke at betydningen av kunnskapsutvikling og forskning i og om diakonal praksis bør tas med. I den sammenheng bør også rollen til forsknings- og utdanningsinstitusjonene innen diakonivitenskap nevnes.

Avsnittet om diakoniens særpreg som noe som går utover en ren rettighetstenkning er viktig (s.16, jf., s. 5), men det kan med fordel omformuleres slik at det ikke gir inntrykk av et motsetningsforhold (enten/eller) her, eller at det rettighetsbaserte kan eller bør nedtones.

3. Har dere konkrete innspill til de ulike kapitlene?

Kapittel 4: I punktet om frivilligheten, kan det framheves tydeligere at frivilligheten handler om kompetanse og kvalitet, mer enn kvantitet (s 8). Forskning viser at det organiske og egenverdien ved frivillighet står i fare for å komme i bakgrunnen for en mer instrumentell tilnærming til frivillighet i kirkelig og diakonalt/ diakonalt arbeid. Dette bør motvirkes.

Når spørsmålet reises om hva slags diakonal innsats som er relevant (s.7, strekpunkt 2), er det uheldig med et for skarpt enten/eller mellom det «profetiske» og «gode omsorgstiltak».

Kapittel 5: Når det gjelder betydningen av lokal planlegging, vil det være avgjørende for et diakonalt blikk å kritisk undersøke *hvem* som definerer problemet (s. 10). Diakonien primære subjekt er den som er berørt. Dette gir også grunn til å være kritisk oppmerksom på, og eventuelt nyansere, ulike former for (ensidig) målgruppetenkning (også s. 10).

4. Har dere kommentarer til planens språk og tilgjengelighet?

Generelt: Det er gjort et viktig arbeid i å forsøke å gjøre det diakonale oppdraget forståelig og relevant for aktører på ulike nivåer, og i ulike sammenhenger. Imidlertid gir planen et inntrykk av å ville gape over litt for mye. En ytterligere bearbeidelse av språket med tanke på enhet, sammenheng og «tone» anbefales.

Noen enkeltpunkter:

- Bruken av ordet «sårbarhet» i diakonal sammenheng må reflektere inn at sårbarhet ikke er en «mangel» ved noen andre, men et konstituerende menneskelig grunnvilkår for oss alle. Derfor foreslår vi at «sårbarhet» på s. 6 byttes med «mindreverdsfølelse», og at «særlig sårbar», også s. 6 byttes med «særlig utsatt».
- Avsnitt om samskaping, midt på siden s. 9 bør reformuleres, se f.eks. «dobbeltarbeid» rett før «dobbelt så mye».
- Næringsliv/kjøpesenter, kommer for uanmeldt, s. 9
- Økende nasjonalisme, s. 6 – bør presiseres til «ekskluderende nasjonalisme».
- Ordet «handlende» byttes til «handling», s. 8.
- «Offensiv», s. 9 er tvetydig. Revideres.

5. Andre kommentarer

Planen bør utformes og kommuniseres i ulike formater (digitalt, trykt, kortform, full tekst, etc.). For en bredere og mer motiverende bruk av planen bør en også vurdere å gi den en mer original og fengende tittel.

Oslo, 12.06.2019

Med hilsen for MF vitenskapelig høyskole

Vidar L. Haanes
rektor

1. Navn på høringsinstans

MF vitenskapelig høyskole for teologi, religion og samfunn

2. Kontaktperson

Solveig Elin Bru-Olsen

3. E-postadresse

Solveig.E.Bru@mf.no

4. Har utkastet til revidert Diakoniplan fått den nødvendige oppdatering?

Ja

5. Konkrete innspill til kapittel 1: Innledning

-

6. Konkrete innspill til kapittel 2: Troen som grunnleggende drivkraft for kirkens diakoni

-

7. Konkrete innspill til kapittel 3: Se. Samfunnstrekk som utfordrer en diakonal kirke

-

8. Konkrete innspill til kapittel 4: Bedømme. Det vi har sett i troens og håpets perspektiv

I punktet om frivilligheten, kan det framheves tydeligere at frivilligheten handler om kompetanse og kvalitet, mer enn kvantitet (s 8). Forskning viser at det organiske og egenverdien ved frivillighet står i fare for å komme i bakgrunnen for en mer instrumentell tilnærming til frivillighet i kirkelig og diakonalt/ diakonalt arbeid. Dette bør motvirkes. Når spørsmålet reises om hva slags diakonal innsats som er relevant (s.7, strekpunkt 2), er det uheldig med et for skarpt enten/eller mellom det «profetiske» og «gode omsorgstiltak».

9. Konkrete innspill til kapittel 5: Handle. Fornyet diakonal innsats

Når det gjelder betydningen av lokal planlegging, vil det være avgjørende for et diakonalt blikk å kritisk undersøke hvem som definerer problemet (s. 10). Diakonien primære subjekt er den som er berørt. Dette gir også grunn til å være kritisk oppmerksom på, og eventuelt nyansere, ulike former for (ensidig) målgruppetenkning (også s. 10).

10. Har dere kommentarer til planens språk og form?

Generelt: Det er gjort et viktig arbeid i å forsøke å gjøre det diakonale oppdraget forståelig og relevant for aktører på ulike nivåer, og i ulike sammenhenger. Imidlertid gir planen et inntrykk av å ville gape over litt for mye. En ytterligere bearbeidelse av språket med tanke på enhet, sammenheng og «tone» anbefales. Noen enkeltpunkter: • Bruken av ordet «sårbarhet» i

diakonal sammenheng må reflektere inn at sårbarhet ikke er en «mangel» ved noen andre, men et konstituerende menneskelig grunnvilkår for oss alle. Derfor foreslår vi at «sårbarhet» på s. 6 byttes med «mindreverdsfølelse», og at «særlig sårbar», også s. 6 byttes med «særlig utsatt». • Avsnitt om samskaping, midt på siden s. 9 bør reformuleres, se f.eks. «dobbelarbeid» rett før «dobbel så mye». • Næringsliv/kjøpesenter, kommer for uanmeldt, s. 9 • Økende nasjonalisme, s. 6 – bør presiseres til «ekskluderende nasjonalisme». • Ordet «handlende» byttes til «handling», s. 8. • «Offensiv», s. 9 er tvetydig. Revideres.

11. Er det vesentlige forhold som mangler?

Valget av den frigjøringsteologisk-inspirerte inndelingen se-bedømme-handle fungerer i utgangspunktet godt. Det kan imidlertid innvendes at denne strukturen ikke tas helt på alvor, når planen først etablerer et teologisk grunnlag og en forståelse av diakoni, før den kaster sitt blikk på utfordringene i samtiden. Vi merker oss at troens betydning for diakonien gis en framskutt plass i dokumentet. Hva det nærmere bestemt vil si i praksis at diakonien er «trosbasert» (se kapittel 2, s. 3- 5) burde imidlertid vært mer nyansert. Den kristne troen som motivasjon, visjon, verdigrunnlag og tolkningsramme (s.5) kommer ulikt til uttrykk i ulike sammenhenger, noen ganger eksplisitt og andre ganger mer implisitt. Med hovedoverskriften «Troen som grunnleggende drivkraft for kirkens diakoni», kap. 2, står planen i fare for å overse viktig diakonal innsats som verken står i en tydelig kirkelig kontekst, eller har en uttrykt kristen tro som nødvendig utgangspunkt den diakonale handling. Overskriften bør følgelig revurderes. Diakonien utgangspunkt og drivkraft begrunnes etter vårt skjønn bedre i den treenige Guds handling i verden (jf s. 4), enn i menneskers tro eller kirkens (kall til) handling. Innledningen proklamerer også at «vi (er) alle invitert til å være med på det godes side», s. 2. Her er det både i historisk og samtidig perspektiv viktig med en selvkritisk bevissthet på kirkens og diakoniens vegne. Det kan ikke tas for gitt at den konkrete diakonale praksis faktisk er god, sann eller rett. En tydeligere teologisk refleksjon om synd og urett, knyttet opp til det permanente behovet for omvendelse, metanoia, kan med fordel inkluderes. Vi savner også en tydeligere refleksjon over den lutherske tradisjonens betydning for diakoni i en skandinavisk kontekst, der velferdsstat og velferdssamfunn er et særpreget utgangspunkt. Antirasisme og antidiskriminering er en tydelig utfordring i samtiden, og kunne vært tydeligere aksentuert. Det samme gjelder kjønnsbasert vold, trakassering og overgrep, se s. 13 og 15. I tillegg vil vi påpeke at betydningen av kunnskapsutvikling og forskning i og om diakonal praksis bør tas med. I den sammenheng bør også rollen til forsknings- og utdanningsinstitusjonene innen diakonivitenskap nevnes. Avsnittet om diakoniens særpreg som noe som går utover en ren rettighetstenkning er viktig (s.16, jf., s. 5), men det kan med fordel omformuleres slik at det ikke gir inntrykk av et motsetningsforhold (enten/eller) her, eller at det rettighetsbaserte kan eller bør nedtones.

12. Har dere andre kommentarer?

Utkastet innfrir behovet for oppdatering et godt stykke på vei. Vi ser like fullt viktig forbedringspotensial i fullføringen av planen, og ber om at våre innspill ovenfor tillegges vekt. Planen bør utformes og kommuniseres i ulike formater (digitalt, trykt, kortform, full tekst, etc.). For en bredere og mer motiverende bruk av planen bør en også vurdere å gi den en mer original og fengende tittel.